

רגשות של האנשים בשכונה ובאמת. אף אחד מהשכנים לא ידע שחנה בצבא. רק אנחנו, המשפחה ידענו את זה. היא היתה שמה את המדים שלה בתיק ניילון וככה מגיעה הביתה. אני אף פעם לא ראיתי אותה במדים, אבל מלכה הבת הצעירה, ראתה אותה. היתה תקופה שאסתר לא גרה בבית. היה לה חדר במקום אחר. מלכה

הבנות שלי היו מעוררות בנישן לכן הן התאבדו

היתה מבקרת אצלה שם והיא ראתה פעם את חנה עם מדים אצל אסתר בחדר. זה היה בסדר שם כי זה היה מחוץ לקריית צאנז'.

חנה הבינה את הבקשה שלי ולא התמרדנה נגדה. הן לא רצו לגקר את העיניים לעולם הדתי שהוא העולם שלנו. הן העדיפו להסתגר בתוך עצמן ובחדר שלהן. אני אף פעם לא אמרתי להן מה לעשות והן לא ניסו לכפות את העולם שלהן עלי, או על המשפחה. כל מה שאמא שלהן ואני רצינו, זה שהן תהיינה מאושרות. לחנה היה טוב. היא שרתה בחיל-האוויר. היו לה שם הרבה חברים וחברות. היא היתה מספרת למלכה כמה טוב בצבא, ועל כל החברים והחברות שלה. רק אחרי המקרה שמענו שאפילו היה לה ידיד שם.

האב —

חילוני לשעבר

אסתר ניסו להביא שידוכים. זה נכון, אבל זה לא נכון, כמו שמישהו אמר, שבגלל זה רצינו שהיא תתחתן היא עשתה מה שהיא עשתה. לא ניסו לכפות

מתאבדת אסתר הורביץ

— אפילו עם גוי

בין השתיים, ירתה באסתר ואחר כך התאבדה בעצמה. אני לא יודע איך הן עשו את זה אבל אף אחד בדירה הקטנה לא שמע את היריות. אולי זה בגלל שאנחנו את חנה מדוע היא לא הולכת לצבא. חנה אמרה לה שהיא תלך יותר מאוחר ואחר כך הסתגרה עם אסתר בחדר. אנחנו כל כך רגילים לזה, שאשתי הניחה לה. גם ההלוויה היתה אחרת מאשר רגילים לה. אנחנו קברנו את אסתר וחנה בשעה שלוש וחצי לפנות בוקר. לא קברנו אותן

אסתר היתה בחורה חכמה, אבל היא לא אהבה ללמוד. היה להן עולם שלהן. שהן בנו אותו כמו ידיהן והעולם הזה הרס אותן. אני לא יודע מה אומרים עכשיו השכנים, לי הם לא אומרים שום דבר בפנים, אבל הגילוי הזה על ההתנהגות של הבנות שלי בזמן שהן היו בחיים, בוודאי שלא מובן להם. הם גם בוודאי לא מבינים כיצד אני הסכמתי לזה. אנחנו אהבנו מאוד את אסתר וחנה. השתדלנו להביא אותן ולא להציק להן. נתנו להן לחיות את החיים שלהן. אני לא

המון, ומשך ימים שלמים סגורה בחדר, קוראת ואוכלת, קוראת ואוכלת.

„חוץ מתקופה אחת שהיא לא גרה בבית, היא היתה מקפידה לחזור תמיד הביתה ל" לא חשוב באיזו שעה היא היתה נפרדת ממני, היא היתה חוזרת ברגל הביתה. אני זוכרת פעם שהלכנו איזה עשרה חבר'ה לקולנוע ביחד, ואחר כך לאכול משהו. השעה כבר היתה אחרי 2 בלילה ואני הצעתי לאסתר להשאיר ללון אצלי, או לפחות שמישהו מהחבר'ה ילווה אותה הביתה. זה בכל זאת מפחיד ללכת ממרכז העיר לקריית צאנז בשעה כזו ב" לילה לבד. אבל אסתר צחקה ואמרה: „מה כבר יכול לקרות לי?"

בחורים

וקרחת

בחורים היה נושא שעניין אותה, אם כי עד כמה שאני יודעת אף פעם לא היה לה מישור. היא בכל זאת היתה דתית. כשהיינו יושבות בספרייה היא היתה מתעניינת בבחורים שבאו לשם, אבל במצבה שהיא אז, היא היתה שמנה כמו חבית, לא יכולתי להכיר לה אף אחד. אני יודע שהעניין של השידוכים של ה" הורים שלה היה מציק לה. כשהיא היתה מתארת לי את הסצינות עם הבחורים ש" ההורים שלה היו מראים לה מרחוק, כי שידוכים אפשריים, אני הייתי פורצת ב" צחוק.

„פעם אחת, ראיתי אותה עם פאה בלונד" דית ארוכה. שאלתי אותה מה זה ואז היא סיפרה לי שההורים הציעו לה שידוך רציני וכדי למנוע את הסכנה שהשידוך ייצא אל הפועל היא עשתה לעצמה קרחת, ולכן היא היתה צריכה פאה.

„לפעמים היו לה שגעונות של איפור. היא לא היתה קונה או ספרים בכסף ש" היתה מקבלת מאמא שלה, או ממה שהיא היתה מרוויחה כשמרטפית, אלא ניגשת ל" פרפורמריה וקונה לה המון מוצרי איפור. בדרך כלל אחרי שהיא התאפרה והיינו פוגשות איזה בחור שהיא מוצאת בעיניה, היא היתה אומרת לי: „תכירי לי אותו." „חנה היתה אחרת לגמרי. חנה היתה יותר צעירה ואף יותר אמיצה מאסתר. אמנם לאנשים נדמה כי חנה היתה מרדנית יותר, בעיקר בגלל העובדה שהיא היתה

רצתה את בנותי!

בצבא. אבל מי שהכיר אותן ידע כי את כל רעיונות המרידה בעולם הדתי שלהן, העלי תה אסתר, אבל חנה היתה מבצעת אותן. כאשר חנה התגיסה לצבא, כאילו גם אסתר התגיסה. זה היתה אצלן מחלה של ממש, הוזהות הזו. הן היו מדברות באותו סגנון, אומרות את אותם דברים, חוות את אותן החוויות — הכל ביחד."

המשטרה הצבאית החוקרת (מ"צ"ח) מנסה לבדוק עתה מהיכן הגיע אקדח הברטה לידה של חנה. קיימות שתי השערות: האחת שהחנה הצליחה לסחוב את האקדח מבסיס חיל-האוויר בו שירתה, או ל" לם בדיקות שנערכו בבסיס עדיין לא העלו דבר. האפשרות השניה היא שאחיהן הבכור של האחיות, אברהם, שהוא כיום תלמיד ישיבה, אך בעבר היה חייל מצטיין בנח"ל מוצנח, אחז ברשותו אקדח צבאי שהתגלגל לידהן של האחיות.

שכונת קריית צאנז בירושלים עדיין לא נרגעה. אברכים ובתולות העוברים ליד בלוק מספר 16 שבשכונה עדיין אינם יכיר לים להעצר ליד פתח הבית ולהפטר: „המסכנות." השכונה פגיעה פגיעה כפולה. תושביה משתתפים בבבל משפחת הורביץ אך גם ניהמים לנזכה הגילוי של החיים הכפולים של שתיים מבנות השכונה: חיים חילוניים בהסתר מתחת לאסם של התושבי בים החרדים.

הסערה הציבורית תחלוף. מה שלא יח" לוף הוא הכאב של משפחת הורביץ ושל ידידיהן של שתי הצעירות המיוחדות. מה שבוודאי לא יחלוף היא השאלה שיש עליה תשובות רבות ואין עליה אף תשובה אחת: „מדוע הן התאבדו?"

מחוץ לגדר, למרות שלפחות חנה היתה כמתאבדת. לא רצינו לחכות עד הבוקר עם ההלוויה. הכאב שלנו היה יותר מדי גדול ורצינו לגמור עם זה. ככה זה גם מקובל בחוגים שלנו להביא אותן למנוחת עולמים מהר, לשבת שיבעה ודי. גם לא רצינו את כל הטלוויזיות והצלמים בהל" ויהי. רק המשפחה. לפני הלוויה באו אלי מהצבא. חנה היא חלל צה"ל בגלל שזה קרה בעת שרותה הצבאי. אני חתמתי ל" צבא שאני מוותר על הלוויה צבאית בשביל חנה.

עלשנו אנחנו רוצים לחיות בשקט עם הכאב שלנו. כל מה שאנחנו יכולים לעשות זה לקרוא פרקי תהילים כדי שלשתי הי"ל דות שלי יהיה יותר טוב בגן העדן.

עד כאן סיפורו של אבי הנערות המתאבדות משה הורביץ.

בחוגים מסויימים ולאו דווקא דתיים היו שתי האחיות דמיות די ידועות. הן הצליחו לרכוש לעצמן ידידים וידידות בני גילן. הן היו בחורות די משונות, אם כי מאוד אהבנו אותן. סיפרה השבוע לכתב העולם הזה תקוה, נערה חילונית העוברת כפקידה במוסד ממשלתי אשר היתה משך שנים רבות ידידה קרובה של אסתר. „אסתר היתה שונה מחנה. היא היתה שמנה, רק בתקופה האחרונה היא רותה קצת. הוניהה היה עצמה. היתה עצלה. היא לא למדה בבית ספר וכל מה שעניין אותה היו ספרים, עיתונים נשים והפיטום העצמי שלה. חוץ מאשר התקפות שהיו קצרות ביותר היא לא שמה לב לצורתה החיצונית, אם כי ההורים שלהם היו מנסים לתת להם כסף כדי לקנות בגדים. היא היתה אוכלת

יודע, אם היו אומרים לי שזה מה שעומד לקרות, אם הייתי נוהג איתן אחרת. אני לא מסוגל להכריח אותן לחיות כמו שאני רוצה. ואפילו אם הייתי מנסה לעשות את אופי והמופרעות הנפשית שהביאה אותן למקרה עוד היתה מחזקת את האופי שלהן.

חלל

צה"ל

ש"לנו עוד ילדים. אפילו הקטנים יוד" עים מה קרה. אי אפשר היה להס" תיר את זה מהם. בהתחלה כולנו בכינו, אבל מהיום שנגמר השבעה, חזרנו לחיות את החיים הרגילים שלנו. אני מקווה ש" מלכה תהיה אחרת מהן. מלכה היא דתיה בדיוק כמו אבא ואמא שלה. היא כבר בת 17 עוד מעט, שומרת על כל המצוות, ולמרות האהבה הגדולה שלה אל אסתר וחנה, ולמרות שהן היו מספרות לה על החוויות החיצוניות שלהן, היא אף פעם לא השתתפה בזה. מלכה לא תלך לצבא והיא תתחתן בעזרת השם, כמו אחותה רבקה.

הקבורה שלהן כמו המוות שלהן. לא היו רגילים. אף אחד לא מביין איך זה שאמא של חנה ואסתר, שהיתה בבית, וגם מלכה, לא שמעו את הקול של היריות. עכשיו אנחנו יודעים שאחרי שהן סידרו את הכל, כתבו לנו את המכתב והשאירו את תעודות הזהויה שלהן, הן עשו את זה. למרות שהמוח כדברים המופרעים האלה היה של אסתר, חנה היתה המבצעת. היא היתה זו, שכפי הנראה, על פי ההסכם